

davkov. Najboljši dokaz za to trditve nam nudi davek na poslovni promet, ki je uveden po prevratu na podlagi enotnega, za celo državo veljavnega zakona; davka na poslovni promet je plačala Slovenija v l. 1925 47 milijonov dinarjev, Srbija s Črno goro z 4.3 milijone prebivalci pa le 41 milijonov dinarjev, v vsakem mesecu leta 1926 plača Slovenija več davka na poslovni promet kot Srbija s Črno goro. Tako približno bo izgledalo izenačenje po novem davčnem zakonu, za katerega se ogrevajo Radičevci in minister Pucelj, ako se bistveno ne spremeni in čimprej ne ustvari nujno potrebni predpogoji za izenačenje.

Radičevci v Sloveniji, ki že več let pripadajo Radičevi stranki, so mi po svojih voditeljih izjavili, da odobravajo mojo borbo in so prepričani, da se mora znatno spremeniti davčni zakon, ako želimo zboljšanje razmer in ne odobravajo nastopa Pucelja glede davčnega zakona.

Ker se trdi, kako velikega pomena je, da imamo Slovenec svojega ministra v vladi, sem smatral za svojo dolžnost, da opišem ulogo, katero igra slovenski minister ob priliki, ko se razpravlja za celo gospodarstvo najvažnejši zakon, to je davčni zakon, ki bo ostal v veljavi dolga desetletja. Mož se navdušeno poteguje za vladni načrt zakona, a z neresnimi, lažljivimi poročili napada nas, ki se zavzemamo za interese Slovenije, njegova stranka pri razpravi v odboru molče odobrava vse nesprejemljive določbe zakona. Zasluga vseh strank razun Radičevcev bo, ako se zakon znatno spremeni in zboljša, ako se prepreči nadaljnjo povišanje davčnih bremen v Sloveniji.

Končno pa izjavljam, da bom ponosen, ako se valed mojega nastopa in mojih »dolgih, obstrukcijskih govorov« davčni zakon, kakor ga je predložila vlada v celoti ali delno odkloni, kakor tudi ponosen, ako bo i s mojim sodelovanjem odstranjena nevarnost hujše obremenitve za Slovenijo in davčni zakon, ki je v predloženi obliki za vas nesprejemljiv, znatno zboljšal.

Radoveden sem le, ali bo »Kmeti List« po končani razpravi o davčnem zakonu v odboru točno in vesno poročal o mojih zaslugah za zboljšanje vladnega predloga. —

Narodni poslanec Franjo Žebot.

Proti pretepanju naših fantov-vojakov.

Stara, žalostna pesem se zopet ponavlja: Vsak dan dobivamo pisma od staršev naših vojakov, da v posameznih garnizijah z našimi fanti-vojaki slabo ravna. Te pritožbe so lansko leto malo ponehale. Vojaki so nam pisali da so naše pritožbe proti krutemu ravnanju s slovenskimi vojaki vendarle pomagale. Minister je na našo zahtevo izdal strogo povelje, da se Slovencev ne sme sramotiti radi njih jezika in vere in zagrozil je »Kaplrom« in častnikom z ostrimi kaznimi, če bi se koga pretepal, ali kakor Srbi pravijo »batinalo«. Radovali smo se z našimi fanti vred, ko smo čuli, da se je na bolje obrnilo. Fantje dandanes v Makedoniji in drugih južnih krajih itak radi drugih razmer, katerih mi ni treba opisovati, dovolj trpijo. Če se jih sramoti s »Svabi« in »papinci«, ter se jih pretepa, potem pač ni nobeno čudo, če je treba zadovoljnega vojaka iskati pri belem dnevu z veliko staroveško lesčerbo.

Ali glej, kaj se zopet dogaja! Zopet prihajajo številne pritožbe naših fantov. V garnizijah v Štipu, Kočanah, Sarajevu, Beogradu, Petrovaradinu, Karlovcu, Skoplju, Nišu in v številnih drugih južnih krajih so zopet začeli z našimi vojaki postopati tako, kakor ni prav. Morda so nekatera pisma pretirana, ali precej resnice pa bo le na teh pritožbah. Ne bom opisoval podrobnosti, saj je vse to dovolj znano. Ali, ker so nam fantje pisali, da se pritožiti niti ne upajo, ker jih potem še bolj tepejo, smo se poslanci obrnili z ostrimi pritožbami do višjih vojaških oblasti.

Radi slabega ravnanja z vojaki v Štipu in Kočanah v Južni Srbiji sem se pritožil na g. poveljnika 23. pešpolka. V pritožbi sem navedel vse, kar so mi starši vojakov sporočili. Še trem drugim poveljnikom sem poslal tozadevne pritožbe. Tre dni sem dobil od poveljnika nekega polka odgovor, v katerem on sam priznava, da se ponekod z vojaki slabo ravna. Med drugim piše g. poveljnik:

tudi divje gosi še niso prenehale leteti proti Kanadi. Kako bi potem Indijanec mogel zaiti? Ali je Mohavk?»

»Ne po rojstvu, a je sprejet v njih rod. Mislim, da je bil rojen više gori na severu in je menda Huronec.«

»Huk!« sta vzkliknila Indijanec, ki sta doslej malomarno sedela, ta hip pa z živim zanimanjem planila pokoncu.

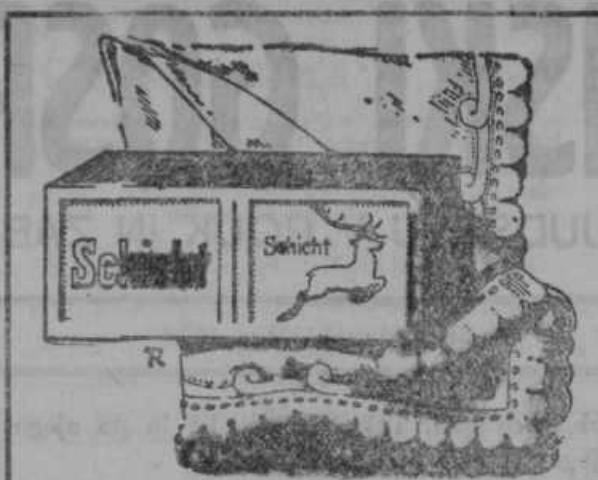
»Huronec!« je ponovil gozdnik in nezaupljivo zmajal z glavo. »To vam je tatinsko plemo. Vsi so potuhnjenei in potepuhi. Čudim se, da niste imeli še večjih sitnosti, ko ste si za vodnika izvolili sina tega rodu.«

»Nevarnost ni velika, ker je Viljem Henrik pred nami. Tudi to ste pozabili, da je naš vodnik sedaj Mohavk in je kot prijatelj pri naših četah.«

»Jaz pa vam pravim: Kdor je Mingo rojen, umre kot Mingo!« je odločno odgovoril Sokol. »Mohavk! Pošteno so samo Delavari in Mohikanci. Rad bi ga videl, kakšen je. Ako je pristen Irokez, ga spoznam po hinavskem obrazu in po tem, kako je poslikan.«

Lovec je z rokami razmaknil grmovje in šel nekaj korakov v goščo. Tam je naletel na deklico, ki sta plaho čakala, kako se bo končal razgovor. Za njima je stal oglednik ob drevo uprt in malomarno prenesel lovčev opazovanje. Kljub temu je bil njegov obraz tako mračen in divji, da je moral vzbuditi strah.

Zadovoljen s svojim opazovanjem je Sokol krenil nazaj. Ko je šel zopet mimo deklice, se je ustavil za hip in se čudil njih lepoti. Dobrohotno se je posmejal, ko mu je Eliza prijazno pokimala. Tudi pevec na kobili, ki jo je pravkar žrebe hlastno sesalo, si je radovedno ogledal. Ne vedoč, kaj bi si mislil o čudnem človeku, je zmajal s glavo in se vrnil k Heywardu.

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perla.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi cenilo Schichtovemu milu tudi znižali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost strojni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Prisino le z znakom Jelena.

»In Vašega pisma od 1. aprila sem videl, da so se Vam nekateri vojaki pritožili, kako jih v četi kaplari pretepravajo in da zjutraj ne dobijo nikake hrane. Da v ... bataljonu podoficirji res pretepravajo in slabo ravna z vojaki, imel sem priliko, da se sam o tem prepričam. Dvakrat sta prišla k meni dva redova in to celo Srbijane, ki sta se pritožila, kako podoficirji pretepravajo vojake.

Pretepanje je s zakonom strogo zabranjeno. To je znano podoficirjem in oficirjem. Ali kljub temu se najdejo starešine, ki pozabijo na predpise zakona. Vse podoficire, ki se pretepravajo vojake, sem dal zapreti in sedaj jih še šodilo vojno sodišče. To se bo zgodilo z vsakim starešinom, o katerem se izve, da je tepe vojak.

Kar se tiče zajutreka se je sedaj ukrenilo, da bodo vojaki redno dobivali zajutrek.

Zahvaljujem se Vam za Vašo skrb za vojake, vaše rojake, in Vas prosim, da vojake, ki Vam pišejo o slabem ravnanju, poučite, naj take pritožbe izročajo tudi svojim predpostavljenim oficirjem. Ako pa pri komandantu čete nič ne opravijo, naj pismeno predložijo pritožbo komandantu bataljona ali osebno polkovnemu komandantu.

Is vsega tega je razvidno, da hoče vojaška oblast zatreči vse zloupotrebe in slabo ravnanje z vojaki. Prosim pa stariše in vojake, da poročajo vedno čisto resnice. Zgodilo se namreč je, da pritožbe niso bile vedno resnične. Kar pa ni prav, pa moramo obsojati. Radi tega prosimo točnih poročil.

Dan dobre knjige.

Dan slov. apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta nam prižgala luč svete vere, je izbrala Prosvetna zveza v Mariboru za dan dobre knjige, da bi se po dobri knjigi vžigal vedno vnovič Ciril-Metodijski plamen krščanske omike v naših slovanskih dušah. Ta dan Ciril-Metodov je zato tako primeren, ker nam nista samo dala luč vere, temveč tudi zajedno slovansko črko in pismo. S tem sta za vse čase postavila temelj narodni prosveti Slovanov. Če je Prosvetna zveza izbrala ravno ta dan za dan dobre knjige, je to storila v globoki zavesti, da se moremo Slovenci in Slo-

»Mingo ostane Mingo, ne spremene ga niti Mohikanci, niti kak drug rod. Ko bi bili mi moški sami, bi lahko vašega konja izročili volkovom, jaz pa bi vam pokazal pot proti Fortu Edvardu, ker je le eno uro oddaljen od tu, a v spremstvu dam je to nemogoče.«

»Zakaj? Sicer sta trudni, par milj daleč pa bi vendarle še lahko jezdili.«

»To nikakor ne gre«, je odločno odvrnil Sokol. »Za najboljšo puško v deželi bi ponoči niti eno miljo daleč ne hotel iti skozi gozd v družbi tistega tekača, ko vendar povsod preže plena željni Irokezi. Vaš laži-Mohavk jih zna predobro najti, da bi ga jaz želel za spremljevalca.«

»Rad priznam«, je odgovoril major, »da se tudi meni vse to zdi sumljivo, vendar to skrivam zaradi dam.«

»Na prvi pogled sem spoznal, da je malo prida«, je rekel lovec. »Od tu bi mu lahko pihnil kroglo med gleženj in koleno, da najmanj mesec dni ne bi mogel stikati po gozdih. Ako grem še enkrat k njemu, pa lisjak zavoha smodnik in teži kot preplašena zver.«

»Nikar tega. Mogoče, da je nedolžen, čeprav si lahko mislim, da me je lopov prevaril.«

Sokol je nekoliko pomislil, potem pa je pomignil rdečima tovarišema. Zivahno se je menil z njima v njih jesiku. Naenkrat sta Indijanca puški položila na tla ter vsak na drugo stran izginila v goščavi tako previdno, da ni bilo kar nič slišati njih korakov.

»Zdaj pojdite nazaj k tekaču«, je rekel lovec majorju Heywardu, »in pomenite se s njim. Mohikanca ga bosta prijela, a tako, da prav nič ne bosta pokvarila njegovega silkanja.«

vaši sploh le na ta način oddolžiti svetemu spominu našim slovanskim bratom, da nadaljujemo njihove kulturno izročilo, ki je dobra slovenska knjiga.

Navedila.

Za pospeševanje dobre knjige odreja Prosvetna zveza praznovanje dneva dobre knjige, ki se naj vrši na sledeči način:

1. Na Ciril-Metodijsko nedeljo, dne 4. julija, se naj vrši v vseh društvi predavanje o dobri knjigi, kakor tu natisnjeno. Na to predavanje je treba povabiti vsa društva, vse katoliško misleče farane in jih navdušiti za dobro knjigo ter pojasniti pomen knjižnice.

2. Pri tem predavanju se napravi načrt, kako doseči, da darujejo domačini odvisne knjige za domačo knjižnico ali za Prosvetno zvezo, da ustanovi knjižnico v narodno-ogroženih in manj prosvitljenih krajih. Mogoče je prav, določiti posameznike, ki te knjige po hišah poberejo in jih uberejo v društveni knjižnici.

3. Istočasno bi naj vsako društvo priredilo posebno zbiranje prispevkov za svojo knjižnico. V tem se je ravmati po krajevnih razmerah. Opozarjamo na to, da naj vsa društva vložijo prošnje tudi na domače občine, katere bodo lahko z malim, vsaj za občino malim, a za društvo prav dobrodošlim prispevkom prispele prosvetnemu delu društva v občini na pomoč.

4. Glavni uspeh dneva za dobro knjigo naj bo ureditev društvene knjižnice in nje izpolnitev z novimi dobrimi knjigami. Zato ob tej priliki natančno pregledajte vse knjige društvene knjižnice, uredite jo nanovo, izločite iz nje vse, kar je slabega, in napravite načrt in seznam za nabavo novih knjig, ki je treba nujno z njimi knjižnico izpolniti.

5. Knjige naj društva naročajo le potom Prosvetne zveze, jih dobijo za 5% ceneje in poleg tega se ni bači, da bi našla kaka slaba knjiga v knjižnico.

6. O počitnicah bo Prosvetna zveza vsa društva, posebno še njihove knjižnice, revidirala, da bo mogoče, čim bolj enotno in vzorno vse delo urediti. Zato naj vsako društvo iz svoje knjižnice izloči vse knjige, ki so v knjižnici odvisne in naj jih daruje k oni zbirki, ki jo je zbralo od drugih.

Naše knjige so zakladi, a marsikje zakopani zakladi. Dvignimo jih!

Mariborska porota.

Smrtina obsedba.

Dne 18. junija je izreklo porotno sodišče svoje prvo smrtino obsodbo v tem zasedanju. — Strašno kazen je zaslužil Ivan Pečovnik brezposelni, 38 let stari klatec od Sv. Pavla pri Preboldu. Obsojen je bil radi strašnega zločina, katerega je izvršil pri posestniku Ivanu Gatovniku v Javorju pri Črni na Koroškem. Po noči se je priplazil v sobo, kjer je spala Gatovnikova služkinja Liza Molar. Hotel je oropati svojega bivšega gospodarja. Ker se je služkinja najbrže iz spanja zbudila ter spoznala roparja, jo je zadavil v postelji, nato hitro nagrabil nekaj obleke ter pobegnil. Ubogo dekle je našla gospodinja naslednje jutro mrtvo v postelji. Domači so kličin takoj prijavili in sum je padel na Pečovnika, ki se je potikal po okolici brez posla ter so mu bile razmere pri Gatovniku dobro znane, saj je služil tam nekaj časa za hlapca. Toda dolgo niso mogli dobiti zločincea, ker se je previdno izogibal orožnikov in ljudi. Nazadnje pa so ga le prijeli v njegovi rojstni vasi ter ga zaprli. Zločin je brez obotavljanja priznal. V naporu pa ga je pričela gristi vest in na dan porotne razprave je popolnoma obupal. Zjutraj je strgal v svoji celici rjuho, spletel iz nje vrv ter se skušal obesiti. Tovariši v celici pa so še pravočasno preprečili, da bi se odlič sam. Pred porotniki je ponovno svoj sločin priznal in mirno poslušal obsodbo, ki se je glasila: »smrt na vešalih!«

Žalostna razvada

naših fantov so medsebojni pretepi, ki se vrše v pijanosti. Koliko takih slučajev pride potem pred poroto, koliko mladih življenj uniči večletna ječa in to samo rodi trutne nepremišljenosti. Tak slučaj je obravnavala porota v tem zasedanju. Pri neki plesni zabavi v Murških zasadih pri Bučevcih je bil težko poškodovan Franc Stajniko. Sprl se je z Alojzom Vrbajnsčak, mlinarskim pomočnikom

»To jaz sam lahko storim«, je ponosno odvrnil major Heyward.

»Saj na konju v gozdu nič ne opravite z Indijancem.«

»Pa razjaham.«

»Ali mislite, da bo čakal, ko bo videl, da ste eno nogo vzeli iz stremena, da vzamete še drugo? Rajši pojdite k njemu in neprisliljeno govorite s njim, kakor bi bil vaš najboljši prijatelj.«

Heyward je slušal loveca, dasi mu vse to ni bilo kar nič všeč. Medtem se je čezdalej bolj zavedal, v kak nevarnem položaj je dami spravil s preveliko zaupljivostjo. Solnce je bilo že zašlo in mrak, ki se je vedno bolj spuščal čez gozdove, ga je opominjal, da divjaki navadno to uro izbero za svoja barbarska dejanja in maščevalne načrte. Ves nemiren je zapustil loveca, ki se je glasno pričel razgovarjati s pevcem.

Ko je Heyward jahal mimo deklic, jima je zaklical nekaj bodrejših besed in se veselil sam pri sebi, da se jima očitno ne zdi, v kaki nevarnosti sta. Rekel jima je, da se mora s tekačem pogovoriti o poti, izpodbodel je konja in ga pridržal šele, ko je bil nekaj korakov pred drevosom, na katerega je bil še vedno naslonjen mračno gledajoči Indijanec.

»Noč se bliža, Magva«, ga je ogovoril, kar se da mirno in prijazno, »mi pa smo oddaljeni od Viljem Henrika še prav tako, kot smo bili davi ob solnčnem vzhodu. Ti si zašel, jaz pa ne poznam steze. Sreča, da smo našli loveca, ki pozna vsako stezo v gozdu. Obljubil nam je, da nas popelje nekam, kjer lahko varni ostanemo do jutra.«

Indijanec je srpo pogledal Heywarda z šarečimi očmi in vprašal v slabi angleščini:

(Dalje prihodnjaj)